

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 8 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru meșarobie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmoud — și timbru de 30 cr. pentru fiecare publicare.

Sibiu, 28 Novembre.

Este mare bucurie în Israel. Și ea este mare, căci un patriotic act s'a săvârșit în zilele acestea, act patriotic, care pune în vibrațiune coardele delicate ale inimilor străbătute de patriotismul modern și produc acordul plăcut al diaristiceii ungurești.

Când ne-am pune pe terenul biblic, am face o propunere pressei ungurești tot în sens biblic, și i-am pune în gură cuvintele: tăiați vițelul cel gras, puneți inel în degetul fătului modern al patriotismului pressei ungurești — „magyarosítás” — ului, căci el periclitat era, și fu mîntuit, perdut era prin biblioteca îndesită cu cărți antipatriotice, și acuma fu scos la iveală. Sunați deci din timpine și cimpoaie, căci e mare bucuria în Israel.

Și ea e bucurie familiară isvorită din afecțiune de rassă. În lupta pentru existența de rassă, cea maghiară stă față în față cu cea românească — și astăzi se dice a fi învins rassa maghiară. Urmarea e manifestarea ce nu se mai poate înnăduși; cu alte cuvinte, bucurie în castele ungurești, și plângere și tînguire în cele românești.

Așa ne prezintă diarele din Cluș situațiunea. Prin ordin ministerial s'a disolvat societatea „Julia.” Diarele din Cluș fac capital politic din acest act al ministrului de interne, și se miră de cele românești, că ele n'au făcut ciorobor din această întemplantare. Cu diarele ungurești pe limba lor vorbind: *A román sajtó nem csap akkora lármát az egyet feloszlatásából, mint a mekkorát várni lehetett.*

Pe românește: presa română putea face cauză celebră din disolvarea acestei societăți de cultură a junimei române din Cluș, ea însă spre desamăgirea pressei ungurești s'a mărginit la constatarea faptului comentat dela sine și prin sine.

Lucrul se esplică ușor. Românii știu că astăzi în Ungaria multe sunt posibile. Au fost posibilă cercarea mării cu degetul, pentru ce se nu fie permisă încă o floare în pălărie. Dacă s'a introdus *ex lege* limba maghiară în scoalele populare, nu este oare urmare logică împedecarea înaintării în cultură și la institutele superioare.

Sincer vorbind pre noi nu ne-a surprins suspendarea profesorului Dr. Szilasy și sistarea pe un timp oare-care a catedrei pentru limba și literatura română la universitatea din Cluș, nu ne surprinde de loc disolvarea societății Julia, precum nu ne va mai surprinde de loc sistarea activității societății „Petru Maior” din Budapesta.

Lucrurile se fac după răvaș. Crestătura de crestătura răvașul se apropie cătră sfârșit și oamenii în beție nu prea cumpănesc lucrurile.

Spre dovadă servească următoarele.

Avem înaintea noastră diarele din Cluș. „Magyar Polgár” este cel mai de trecere între ele, căci numai eri am cetit un placat de trei metri cadați pe care sta scris, că acest diar este cel mai mare în părțile ardelen. Mai are apoi și avantajul că este guvernamental. Acest diariu în numărul de ađi ne prezintă detaliat registrul păcatelor comise de societatea Julia.

1. „Înainte de toate ea (Julia), s'a așezat la loc sigur, ca să poată lucra în libertate, fără a fi genată.

2. „Și-a dat silința să adune pre lângă sine întreagă românimea de încredere din cetatea Clușului, a făcut membrii ordinari pre elevii dela industrii, și sodali, și s'a silit să formeze lume românească în Cluș. A fost deci greșeală aceasta, și ea a fost greșeală pentru că adunînd la sine pre industrieii românii, nu voiau să primească în sinul lor pre junii maghiari dela universitate, cari se insinuau a fi priimiți de membri.

Și-au ales oficiali cu păreri și convingeri politice, din cari nu au isvorit spiritul de pace frățesc.

4. Activitatea ei? Visuri naționale și earăși visuri naționale.

Este justificată pre deplin indignațiunea diarelor din Cluș.

Este justificată această indignațiune căci este adevărată impertinența dela românii din Cluș nisui înța lor de a se desvolta în direcțiune națională, de a desvolta și susținea simțul național în meserieii din Cluș, cultivându-se în limba și literatura română.

Impertinența celor dela Julia și ajunge culmea când ei prin separatismul lor național românesc închid calea tinerilor unguri de a se desvolta și ei în direcțiune națională română. Acesti tineri ard de dorul de a studia limba și literatura română, sau insinuat de membri la societatea „Julia” și românii în șovinismul lor orb au închis calea spre perfecțiune fiilor seminței lui Arpad. Și guvernul în iubirea sa de adevăr a făcut faptă creștinească, când a disolvat această instituțiune periculoasă intereselor națiunei române.

Responsabilitatea nu cade cu vehemență asupra tinerilor. Ei ca oameni tineri au putut greși, și sunt de scusat. Nu se poate scusa însă ținuta profesorului Szilasy. El a fost trimis la Cluș ca agent

al guvernului în această direcțiune — „*e tárgyban bizalmi férfia volt.*”

A fost impertinență din partea profesorului Szilasy a crede, că chemarea sa este știința și cultura. El ca agent avea altă chemare, și dacă este suspendat acuma, aceea are să-o însușiască credinței sale, că era chemat a se ocupa cu știința și cultura.

Sub aceste priviri indignațiunea pressei maghiare este justificată.

Nu este însă justificată ținuta pressei române care n'a făcut destulă larmă din această cauză, nu este justificată credința românilor din Cluș, că ei trebuie să se perfecționeze ca români și nu se va erta în vecii vecilor cutezanța românilor dela presă, cari dau la iveală mariuimositatea diarelor ungurești paralel cu punibilul șovinism al academistilor români din Cluș.

Revista politică.

În parlamentul Ungariei s'a terminat desbaterea generală asupra budgetului, și s'a pus la ordinea zilei desbaterea specială.

Am publicat în numărul trecut cuvîntarea domnului Babeș și publicul cetitoriu s'a putut convinge despre moderațiunea observată de domnul Babeș, moderațiune fenomenală între agitatele împregiurări de astăzi.

Am fost surprinși vedînd că spre a combate — nu pre dl Babeș, ci — adevărul, și-a redicat cuvîntul — nu seful guvernului deprins bine în polemică, ci — un român copt, fostul vice-comite al Timișului, dl Atanasie Răcz.

Sacul spart și-a aflat petecul. Acum spărtura e cărpită. Dl Babeș și cu el întreagă suflarea românească se nu mai cuteze a dice, că românii ar fi tractați rău în patria noastră și că ar fi espuși vecselor de maghiarisare.

Se cade dar să tăcem și noi față de rectificările dlui Răcz, și din pură deferență cătră dsa se cade să ignorăm în acest moment adevărul: că în patria noastră se lucră la maghiarisare nu numai cu zel, ci și cu oare care rezultat bună oară cum este acela, pre care ni-l prezintă chiar stimabila individualitate a dsale.

În România s'a estemporisat o crisă ministerială. După constituirea biroului în corpurile legiuitoare domnul B.ătianu a depus dimisia guvernului în mâinile regelui. Acesta consultând pre presidenții corpurilor legiuitoare n'a primit dimisia. Cu aceasta s'a terminat întreagă afacerea.

FOIȚA.

Clara sau Tapiseria.

De Féval.

(Traducere de D. P.)

(Urmare.)

— Acî e răul! suspină Langel.
— Dar sunt liniștit: Vaunois e la corp; mătușa noastră Olivia, care ar vorbi dacă ar ști, nu știe nimic, și cât pentru dta...
— E pe la mijloc o tușă, Olivia? dîse cavalerul care puse de odată capăt plimbării sale.
— Dta urmă Raymond, îmi vei da cuvîntul dtale de gentilom...
— Măritată e? întrebă D. de Langel.
— Ce, nu m'ai audit? e vorba de doamna de Jaucourt.
— Vorbesc de tușa Olivia.
— Nu, e uemăritată.
— Tîneră?
— Patru-deci de ani, sau așa ceva.
— Bogată?
— Vre-o dece mii livre venit.
— Locuște castelul lui Geronte?... vreu să dîc casa doamnei de Jaucourt.

— Eată destule întrebări de pomană! dîse Raymond cu un început de nerăbdare.

— Scumpul meu domn, dîse cavalerul luând un scaun pe care-l apropia de tot de acela al tînerului, te voi face să cetești în inima mea. Ori și ce ai crede, istoria de eri era o curată închipuire. Raymond făcî un semn de neîncredere.

— Vorbesc foarte serios: n'am vedît de când sînt pe D. de Vaunois. O infernală întemplantare a putut numai să-mi facă a da peste adevăr. Acum me găsec între dta, care me ameninți de a me omori... ești foarte capabil de a o face, o știu... și între D. de Jaucourt, ale cărui intențiuni au cu ale dtale o deplorabilă analogie. Ce e de făcut?
— Sunt două mijloace a părăsi Parisul, seu de nu....

Raymond întinse mâna spre săbii.

— Scumpul meu domn, reluă cavalerul, astea nu se chiamă mijloace. Cea ce caut, e tocmai mijlocul de a evita aceste două estremeități tot atât de deplorabile. Dacă vrei să-mi dai ajutorul dtale, lucrul poate că nu este cu totul cu neputință.

— De ce e vorba? întrebă Raymond.

Cavalerul își apropie de nou scaunul, luă un aer misterios, și vorbi câte-va minute încetinel. Tînerul căpitan primî concludiunea lui cu un hohot de ris nestîpănit. D. de Langel rămase zăpăcit.

— Așa dar, nu voiești a-mi da ajutor? dîse el.

— Din potrivă! strigă Raymond, primesc din toată inima. Sunt gata să te conduc până la locuința generalului. Me mai ofer încă să-ți servesc de ambasador pe lângă iubita dtale, de a fi martor la căsătorie, tot ce vei voi!

Și risul tînerului oficer ajunse la culme.

O jumătate oară în urmă, cavalerul se anuncie la D. de Jaucourt.

Nu vom povesti amănuntele scenei ce avî loc între cei doi adversari. Cavalerul se umili; poate că n'ar fi făcut aceasta cu scopul de a evita o înțelnire d onoare, dar un mare plan rodia în creerii sei.

— Domnule Marquis, dîse el când fî se plece, acest mister se va esplică, sper, spre comuna noastră satisfacțiune. Îți cer un termin de cinci-spre-dece zile; de nu voi reuși, va fi timp să me taceseți de nebun sau lașiu. Cel puțin, în nici un cas, nu me vei pute acusa de a nu-ți fi dat tot respectul ce ți se datorește.

În sara aceea, Raymond cu D. de Langel plecară cu posta spre Normandia.

După ce părăsise, în sara trecută, saloanele prințului de Leon, D. de Jaucourt scrisese soției sale o lungă scrisoare. Dreapta mînie de care era cuprins nu-l putî face a trece preste marginile obicinutei sale curtoasii; dar în fine se esplică. După ce a dat sama de afrontul recent și public care,

Intrarea domnului Maiorescu și Carp în ministeriu de astădată a rămas numai faimă, și noi tot ca faimă înregistrăm până la primirea altor știri mai positive.

Românii și Universitatea fundului regiu.

(Urmare.)

Maioritatea sâsască în fie-care an încerca împlinirea nisuinței sale.

Astfel ea și în ședința din 17 Ian. 1882 a conclud înaintarea unei reprezentațiuni spre acest scop la ministrul de interne.

Contra acestui conclud minoritatea deputaților români au insinuat următorul vot separat:

Onorab. Universitate! Contra concludului maiorității, adus în ședința din 17 Ianuarie a. c. asupra raportului deputațiunii, înaintez următorul

Vot separat:

În ședința din 7 Decembre 1881 Univeritatea a hotărît esmiterea unei deputațiuni la Pesta și a ales din sînul său de membri ai acestei deputațiuni pre dnii Budaker și Arz, ambii deputați la Universitate, și în ședința de atunci a adunării generale s'a hotărît și satorit și textul reprezentațiunii, pre care numiții deputați au s'e o predee în Pesta exelenței sale dlui ministru.

Din reportul, ce se află înaintea noastră însă se vede, că ambii deputați esmiși în loc s'e fi predat reprezentațiunea de mai sus, hotărîtă de Universitate și imanuată lor spre a o înainta dlui ministru, au predat Exelenței Sale dlui ministru un alt memorandum, de tot necunoscut și nehotărît de Univeritate.

Din răspunsul primit de membrul deputațiunii la întrebarea ce am adresat-o dlilor deputați în ședința din 16 Ianuarie 1882 se vede, că memorandumul din cestiune a fost deja atunci conceput în Sibiu. Cu toate că acest memorandum s'a retăcut Univerității, acela totuși s'a submis în locul reprezentațiunii hotărîte de Univeritate și fu predat dlui ministru din partea ambilor deputați.

Această procedură apare de ilioală și memorandumul de contrar legii și statutelor de oare-ce nu s'a propus, nu s'a pertractat, nici nu s'a hotărât de Univeritate.

Prin aceasta însă ni s'a detras ocașiunea și dreptul, ce ne compete după lege, de a ne pronuncia asupra cuprinsului acelui memorandum apocrif și a informa pre dl ministru despre adevărata stare a lucrului pre cum și a arăta, că acest memorandum conține neadevăruri și întortocări spre paguga proprietarilor acestei averi.

Această cale furișă, preferită tractării și regulamentului legal este foarte supărător, pentru că prin aceasta s'a dus în eroare atât Univeritatea, cât mai cu samă și dl ministru de culte — ceea ce se vede din enunțațiunea sa — spre marea daună a locuitorimeii îndreptățite la proprietate.

Căci, dacă guvernul statului chiar n'ar avea nici un interes la dreptul de recurs, garantat legalmente, și la decisiunile ei proprii asupra nedreptelor concludse ale maiorității, totuși acest drept de recurs nu iertat s'e se jertfească pentru scutirea dreptului de proprietate a trei sute de mii de cetățeni, îndreptățiti la proprietate și încă în favorul unui membru mijlociu între popor și guvern, a oficiolatului de administrațiune numit Univeritatea sâsască.

Apoi și pentru că din memorandumul indigitat din nou se ivesc primeșdioasele tendențe, de a brutalisa pre proprietari, de a eschide trei pătrare dela proprietatea lor și a usurpa și a transmuta pre adunarea Univerității dreptul de proprietate a locuitorimeii fostului fund regesc.

Din aceste motive dară raportul acestei deputațiuni nu se poate lua la cunoștință cu mulțămită ci numai cu durere. Sibiu în 26 Ianuarie 1882.

Dr. Păcurar m. p., deput. orașului Sebeș, Laurian Barcian m. p., deput. Univer. al scaunului Oreștia. Ioan Pisco m. p., deput. scaunului Sebeș.

La noua pertractare a acelui statut în ședința din 24 Ianuarie 1882, deputatul Dr. Stefan Păcurariu a insinuat contra hotărîrilor maiorității următorul vot separat.

On. Univeritate! Contra hotărîrii maiorității, referitoare la §. 13 al statului de organizațiune am însinuat și prezentez următorul:

Vot separat.

Fiind că în discursul meu am arătat deja cât de contrare legii și scopului, și cât de stricăcioase sînt nisuințele maiorității adunării generale, și fiind că am espus în scris și motivele pentru susținerea testului de până acum al §. 13 precum și necesara lui întregire prin o alineă a treia, acumă provocându-me la aceste motive me voiu restrînge numai la espunerea următoarei stări de drept și obiective a lucrului:

Această stare obiectivă și de drept se cuprinde pre scurt în următoarele două întrebări:

1. Ce este Univeritatea sâsască?
2. Cine este proprietariul acestei averi a fostului fund regiu? și
3. Ce fel de avere este aceasta și ce pozițiune, ocupă ea în desvoltarea istorică și în fața dispozițiunilor art. de lege XII din 1876?

În sensul legilor transilvane Univeritatea sâsască și înainte și după anul 1848 a fost un „oficiolat“. (Bechörde).

Acest oficiolat dela sustarea sa și până astăzi în toate perioadele istorice n'a perdut calitatea sa de oficiolat, și nici n'a putut-o perde fără a înceta cu totul.

Deosebirea între Univeritatea sâsască înainte de anul epocal 1848 și între Univeritatea după acest an, precum și înainte de art. de lege XII din 1876 și acum după acest art. de lege, consiste numai întrun cerc de activitate mai larg sau mai restrîns al acestui oficiolat.

În timpurile trecute acest oficiolat a fost investit cu atributele legiferării statutare, ale puterii judiciare și cu ale administrațiunii.

Împlinirea acestor detorințe era împreunată cu spese, cari în deosebite timpuri se scoteau în deosebite moduri dela locuitorii fundului regesc și mai cu samă dela nesasi, la cari spese se mai adăugau și venitele bunurilor așa numite dominale.

Schimbările ce s'au întemplat mai cu samă dela anul 1848 încoace în administrațiune și în constituțiunea țerei, a trebuit s'e atingă și sfera de activitate mai sus amintită a a Univerității, carea pre rënd a trebuit s'e cedeze statului drepturile ei de stat (Hoheitsrechte).

Întăiu a trebuit Univeritatea s'e resigne la legiferarea statutară, apoi a urmat puterea judicială și în fine, după disolvarea fundului regiu, administrațiunea politică.

Încetând aceste funcțiuni ale Univerității a încetat și lipsa de spese pentru acelea și averea amintită din acel timp încoace, deși în fie-care an se dedeau 80—90,000 fl, pre sama institutelor de scoale sâsesci evangelice, totuș a crescut la aproape două milioane.

Istoria patriei noastre demustră în mod neresturnat și cuprinsul clar al legii positive, §. 6 art. de lege XII din 1876 spune apriat, că proprietariul acestei averi nu este Univeritatea sâsască, ci că locuitorii fostului fond regesc sunt proprietari acestei averi.

Această faptă legală a trebuit, deși indirect, s'e-l admită chiar și raportul maiorității.

Cu toate acestea majoritatea se nisuește acumă a detrage locuitorilor dreptul de proprietate și a investi cu el adunarea generală a Univerității.

Este o clară falsificare a stării de drept, a dice, că Univeritatea este proprietara averii și că prin urmare nici locuitorii îndreptățiti la proprietate, nici reprezentanții lor, cari se află în minoritate, n'ar avea dreptul de a recurge contra concludselor nedrepte și chiar contrare legilor a partidei, carea din întemplantare formează maioritatea în adunarea generală a Univerității, și că nici guvernul statului nu i-ar compete dreptul de a decide asupra acestor recure.

Însă pre cum am arătat deja nu numai desvoltarea istoriei este contra acestei ficțiuni periculoase a maiorității, că adecă Univeritatea și nu locuitorimea ar fi proprietara acestei averi, ci și toate conceptele de drept se restoarnă cu capul la vale prin astfel de teorie neaușită.

Pre cum se știe subiectele averii pot fi numai persoane și anume: persoane fizice sau juridice, adecă numai persoane pot avea capacitatea de a avea și de a posedea proprietate.

Așa numita Univeritate sâsască însă nu este nici un fel de persoană, nici fizică, nici juridică, ci ea este un „oficiolat“, și după clarul sunet al § 3 art. de lege XII din 1876, ea este de present „un oficiolat esclusiv cultural“.

„Oficiolate“ însă nu sunt persoane și nici subiecte de avere. Prin urmare așa numita Univeritate sâsască nu poate fi proprietara acestei averi.

Din conceptul „oficiolat“ însă urmează încă, că Univeritatea sâsască nu este parlament, deci nici nui compet drepturile parlamentare.

Univeritatea sâsască nu este dară nimic alte cele, decât factica espresiune a administrațiunii constituționale a averii fostului fund regesc; adecă oficiul administrativ, ce stă ca membru mijlocitor între popor și între guvernul țării este așa numita Univeritate sâsască, carea ca atare nu este nici persoană, nici parlament, deci nici nui compet nici drepturi de persoane, nici de parlament, ci poate avea numai acelea drepturi, ce în genere compet „oficiolatelor“.

Contra concludselor și rezoluțiunilor oficiolatelor pot recurge nu numai părțile, ci ele pretutindinea au și un curs mai lung sau mai scurt de instanțe.

Nu înțeleg de ce s'e se face dară chiar aici esceptiune după ce amintitul drept de recurs §. 13 și dreptul de decide a guvernului statului nu se arată nicăiri așa de lipsă ca chiar în acest cas; căci prin aplicarea legii electorale dietale la alegerea deputaților la adunarea generală aproape două terțialități a comproprietarilor averii sunt eschiși dela civenita influință asupra administrațiunii și a dispozițiunii averii lor.

Rassa genetică sâsască de confesiunea augsburgică, carea formează numai o terțialitate a comproprietarilor, este din 21 de voturi ai adunării generale de present reprezentată prin 17—18 deputați.

Această pozițiune de putere nenaturală seduce maioritatea sâsască a usurpa averea a 300,000 de comproprietari și cetățeni, a înăduși minoritatea cei reprezentă în adunarea generală și a detrage guvernului țării toată influința, și a zădărnici puterea statului atât în cât și asupra Univerității însăși, când ea vrea s'e întrevină spre scutirea comproprietarilor și cetățenilor brătalsaiși.

Din aceste motive, precum și considerând, că maioritatea în reprezentațiunea ei din 21 Octombrie 1877 a dis însăși, că „chiestiunile principale, despre care este vorba la lucrarea proiectelor, este dreptul de proprietate și esigentele sale naturale și de drept, este dreptul de a dispune asupra dreptului de proprietate și al administra“, me rog cu toată cuviința:

lovindu-l la inimă, îi desfăcuse din nou rana, el revenia asupra trecutului. Este de trebuință a pune sub ochii cetitorului finitul scrisorii lui.

„Nu aveam trebuință, dicea el, vorbind de istoria cavalerului de Lange-Coudras, nu aveam trebuință de aceasta insultătoare confirmațiune. Părăsind Raville, știam că un strein dormise într'nul; me asigurasem despre acesta chiar cu ochii mei, me vei înțelege:

„Unul din strămoșii mei, sînt acum două secole, pus din nefericirea lui într'o pozițiune întocmai ca a mea, soțul unei femei tinere și frumoase, gelos ca ori-ce om ce se simte într'o vîrstă când nu mai poate place, avu bănuiele, și i dete prin gând, pentru a se lumina, un curios espedient. Sub patul femeii sale, puse s'e se construiască din scenduri o uscioară mobilă, comunicând cu niște scripete ascunse în grosimea zidului; pe aceste scripete se infășurau niste fringhii ce susțineau un covor cusut suspendat în podul casei, deasupra unei crăpături practice în tavan. Era de ajuns ca o greutate oare care s'e apese pe pat pentru a se rumpe echilibrul; tapiseria din pod deschidea atunci fără sgomot și înlocuia pe cea obișnuită a apartamentului.

„In timp de luni și poate și de ani, moșul meu putu crede că se nelinisti-se în zadar, dar într'o di-

mineață tapiseria cădută îi descoperi nenorocirea; el fu omorît în luptă singulară de omul care-l ultragiase.

Eu me întorceam cu teama numai, dar fără bănuială, căci încrederea mea în domniata era mare, Doamnă.

Tapiseria cădută nu-mi descoperi decât șederea unui strein într'o cameră ce nu era a dtale; tăgăduelile dtale 'mi deteră certitudinea nenorocirei mele!

„Îmi remănea a cunoaște numele acestui om, întemplantarea m'a pus pe urma lui; mâne me voiu bate. Dea Dđeu ca s'e am soartea moșului meu!“

Se poate ghici măhnirea în care cetirea acestei scrisori lășă pe doamna de Jaucourt. Repede plecare a soțului său după o atât de lungă lipsă, scrisorile lui rare și reci îi dase oare cari temeri, dar tot se mai îndoaia.

Acum ori ce speranță peria, cele mai mari temeri ale sale erau întrecute. Plânse toată ziua în tăcere și refușat de a răspunde la întrebările domnișoarei d'Audetot, a cărei arđetoare curiositate se încercă în zadar a surprinde secretul lacrimilor ei.

Vđdend că nu isbutește, spre seară, Olivia se retrase; Clara, rămasă singură, cădu într'un fel de abatere dureroasă: noaptea o găsi jumătate culcată pe un fotoliu, într'același salon în care am vđđut-o

la începutul acestei istorii. Sfârșită de oboseală, nu mai cugeta. Dacă câte-va lacrimi mai veniau din când în când între pleupele sale, acesta era printr'un fel de simțemint vag, instinctul unei mari suferințe ce dormitează.

Cătră nouă oare, ușa salonului se deschise încet fără ca ea s'e bage de seamă: Raymond păru pe prag.

Aceste trei luni petrecute în îndoeli continue schimbaseră foarte mult pe ténăra femee; obrazii sei erau trași, strălucirea feței sale făcuse loc unei palidități mare și bolnăvicioase.

Raymond o contemplă cât va timp în tăcere, trăsurile sale arătau căința cea mai sinceră și cea mai profundă.

— Claro! murmură el în fine.

Marquisa la aceasta voce, ridică ochii și dete un țipet.

Intr'același moment, un sgomot de pași se auđi în anticameră.

— Știu totul, dise Raymond cu repediciune! Ți-am făcut mult rēu, Claro! Marquisul te crede culpabilă, de va voi Dđeu, îl vom desinșela.

— Nenorocitele! strigă Clara, a cărei indignațiune înăbușă vocea, nu mi-ai făcut pană acum destul rēu!

Raymond puse un deget pe buze.

(Va urma.)

francesă, voința sa ca toată partea din biblioteca sa relativă la Orient, să fie oferită statului român.

Ministrul afacerilor streine a comunicat această ministruului instrucțiunii publice, care va trimite familiei decedatului Ubicini o adresă de mulțumire.

* (Postal.) Se escrie concurs pentru un post de magistrul postal în comuna Budac, comitatul Bistrița-Năsăud.

Condițiuni: Contract de oficial și 100 fl. canțione.

Emolumente: Salariu anual 150 fl. pașal de cancelarie 40 fl.

Suplicile sunt a se așterne în termen de trei săptămâni la direcțiunea poștei în Sibiu.

* (Postal.) Cu 16 Decembrie a. c. începând oficiul de poștă între Bandul de Câmpie și Maros-Vásárhely va avea comunicație de toate zilele.

* (Veniturile funcționarilor germani). Cancelarul principele Bismarck primește de la stat 18,000 mărți cheltueli de reprezentație, locuință și leafă de 54,000 mărți; ministru de externe comite Hatzfeldt, 14,000 mărți cheltueli de reprezentație, locuință și 50,000 mărți leafă; ministru Rötticher are 36,000 mărți și locuință; ministru de justiție Scheeling are 24,000 mărți și locuință; ministru de finanțe are 20,000 mărți și locuință; ministru Stephan are 24,000 și locuință. Ministrul de război Brouart Schellendorf are 36,000, locuință și opt furajuri. Șeful admiralității Caprivi are 36,000 și locuință. Șeful statului major comitele Moltke are 12,000 mărți leafă, 18,000 diurnă, locuință, mobile și serviciu și 6 rațiuni de furaj. Și cei 14 generali comandanți au câte 12,000 mărți leafă și 18,000 diurne.

* În secolul al XVII-lea deschizându-se ochii popoarelor europene și a guvernelor, potestatea și influința papei prin aceasta a început a se micșora; clerul catolic spre restabilirea autorității sale de mai înainte au inventat titlaturile oficioase cu nimb orbitor. Atunci au cerut cardinalii dela papa Urban al VIII-lea schimbarea titlului de „illustrișsimus“ în „eminentișsimus“ și au pretins ca afară de regi și împărați, toți să-i intituleze astfel și să le fie permis toate hirtile oficioase altcum intitulate a nu le primi și ca de acest titlu să nu se poată folosi nimenea pe lângă urmarea perderii beneficiului afară de ei. Tot atunci s'au intitulat și episcopii cu illustritate mai târziu cu escelență, cari până atunci se intitulau cu reverend, reverendișim. În fine titlul de reverend, reverendișim s'au susținut pentru călugări.

* Împăratul Constantin cel mare a introdus mai întâi titlurile. Până pe timpul lui și titlurile împăraților romani numai de împărații de mai târziu a început a se întrebuița cu „Dominus.“ El însă pe funcționarii îi titula cu: Nobilis, Generosus, Egregius, Spectabilis, Magnificus, Ilustris.

* Domnitorii Europeni numai la începutul secolului XVIII-lea au început a se folosi mai des de titlul „Maiestas“; până aci astfel se intitula numai împăratul german și regele francez, dar ei încă numai de pe la finea secolului al XVIII-lea. Până aci tit-

lul regilor a fost „serenissimus“ nemțește „Durchlaucht“; ear principii se intitulau „Magnificus.“ Mai târziu și până în ziua de astăzi pofta după ranguri și titlaturi atât în cercuri oficiale cât și private a tot crescut și răspândit.

* Rangul de conte, baron, e fătul secolului al XVII și XVIII-lea; titlul de cavalier (Ritter, Ritterorden, lovag) datează mai dinainte. Aici e potrivit de a accentua, că nimic nu e mai seducător pentru oameni, ca rangurile, titlaturile, a căror idee a câștigat, a călărit din destul opiniunea publică. De titlaturi de regulă stă strins legat un fel de nimb, ambiție, lustru, închipuire; și apoi lucsul, spesele, galanteria, necomonisarea referitoare la cele de sus a nimicuit cele mai multe familii.

Mulțămita lui Ddeu, că nația română până acum nu prea abundează în titlaturi orbitoare.

* (Comerțul de bambu în China.) — Se poate dice că Chinezii trăesc numai din bambu (un fel de trestie). El se lucrează în toate modurile.

Mantalele de foi de bambu se vinde la Canton cu 35 centime; păturile, tot de bambu, se vând cu 1 fl. 50 până la 3 fl. 80; pălăriile, cu 20 până 40 la centime; hârtia, 80 centime chilogramul; lăstarele tinere cari se mănâncă, 20 până la 20 centime chilogramul; părțile uscate cari se întrebuițează pentru, foc 2 fr. 100 kilograme; bastoanele 20 până la 30 centime, etc.

Tot de bambu sunt făcute și măsurile de lungime și chiar de capacitate, precum și gălețile cu care se scoate apă, etc.

În fine, patul, saltelele, masa chinezului, pipa, o parte din hrana sa, bețișoarele cu cari mănâncă, lemnăria caselor, mânerile lăncilor, vergelile pentru bătaie, bățul pedagogului, bagheta musicantului, etc., toate sunt de bambu. El este copacul național, avuția chinezului.

* (Cholera este ea contagioasă?) Cetim în „Voința Națională“ următoarele: Această cestiune, ne arată „Le Temps“, mai dă încă loc la discuțiuni în sinul academiei din Paris.

Cestiunea caracterului de contagiune a cholerei mai întâiu a fost desaprobat, apoi aprobat ca un ce sigur, și în timpii din urmă ea dă loc earăși la discuțiuni la cari cine-va nu sar fi adăstat.

Dar ori-cari ar fi acele discuțiuni, eată experiența recentă și bine cunoscută care a avut loc în laboratorul d-lui Vulpian, sub ochii sei, și ale cărei principale detalii le-a comunicat Academiei.

Doctorul Bochenfontaine, șeful laboratorului, a luat o oare-care dejecțiune dela o femeie de 35 ani bolnavă de cholera, încă trăind. El se asigură că ea conține tot felul de filamente, bacterii și bacili în virgule. După ce a tăvălit în pudră de licopode amestecată cu gumă 5 centimetre cubice de această dejecțiune o ingeră. Trecând 24 oare ingerarea fu urmată de o indispoziție generală, tot de odată puțin acută; temperatura se ridică la 64, pulsul la 100; astfel avu o mișcare febrilă. Dar nu avu nici o simptomă care să aibă asemănare cu fenomenele cholerică. Apoi în dimineața zilei următoare toate urmele unei dispozițiuni dispăruseră.

D. Bochenfontaine, adagă d. Vulpian, a conchis despre curagioasa sa experiență, că ingestiunea stomachală a dejecțiunilor cholerică nu este necesar toxică.

Injecțiuni hipodermice de aceleași substanțe cari au fost ingerate de sperimentator s'au făcut și asupra iepurilor de casă și porcilor de india, dar au murit.

D. Vulpian arată apoi observațiunile d-lui Pouchet, care studiând sângele bolnavilor de cholera în inimă și în vase mari a descoperit acciși biliari în mare cantitate. Se crede deci că aceste substanțe sunt în stare de prefacere în sânge și că cholera are ca efect, suspendând deodată funcțiunile ficatului de ale părăși în sênul torentului circulator.

O altă constatare a domnului Pouchet, numai puțin interesantă, este și aceasta: În perioada reacțiunii, urina cholericilor conține o masă de acciși biliari. În fine în această urină se găsește materi uleioase cu o mare putere tonică și producând la animalele omorite de ea prin injecțiune hipodermică o rigiditate extremă.

D. Hervé Maugou prezintă o notă a dlui Muntz relativ la substanțele carbonatate răspândite mai mult sau mai puțin întemplantor în admosfera. D. Muntz este condus a conchide că marile fenomene electrice, ardând aceste substanțe și substituindu-le cu acid carbonic sunt îndată absorbite de plante, au ca rezultat purificarea aerului.

Se știe că descoperirile mai recente par a stabili între lipsa osonului (oxigenul purificat) din aer și constituirea epidemică în oare care raport încă reu determinat.

* A apărut „Primul călindar ardelean de horticultură“ pe anul 1885 în Zam. Editura proprie a domeniului. Toate drepturile rezervate. El este compus în limba maghiară și germană. Tractele din el privitoare la cultura pomilor pot fi foarte folosite pentru cultivătorii de pomi, dar pentru a te putea folosi de ele e o condițiune imperativă cunoașterea limbei maghiare și germane.

Loterie.

Mereuri în 10 Decembrie 1884.

Sibiu: 53 29 67 84 78

Bursa de Viena și Pesta.

Din 9 Decembrie n. 1884.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	123.95	123.60
Renta de aur ung. de 4%	96.20	96.10
Renta ung. de hârtie.	91.30	91.10
Renta de aur austriacă	104.40	104.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	98.20	98.—
Împrumutul drumurilor de fer	144.40	144.25
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	100.—	105.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—	100.8
Obligațiuni urbariale temeșane de	100.50	100.50
Aețiuni de bancă de credit ung.	303.25	309.75
Galbin	5.77	5.76
Napoleon	9.75 ^{1/2}	9.74
London (pe polița de trei luni)	123.40	122.30

Nr. 162.

[943] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești la scoalele confesionale gr. or. în comunele mai jos înseminate din protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termen până la 20 Decembrie a. c. st. v.

1. Sânt-Michaiu, cu salariu anual de 150 fl. v. a., ear pentru serviciul de cantor 50 fl.

2. Agriș, cu salariul anual de 120 fl. v. a.

Suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare, sunt a se subșterne subsemnatului oficiu protopresbiteral în Turda până la termenul de mai sus.

Turda, 20 Novembre, 1884.

În conțelegere cu comitetele parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei.
Ioan Reou,
adm. ppresb.

Nr. 303.

[146] 1—3

Edict.

Ecaterina Ioan Dimitriu (Dimi-trescu) din Brașov, protopresbiteratul Brașovului I, care a părăsit prelegiunitul ei bărbat Vasiliu Vlădicean de șapte ani, fără a se ști locul abi-

cațiunei ei prin aceasta se citează, ca în termen de 3 luni de zile dela datul primei publicări e acestui edict, să se prezenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră procesul divorțial încaminat de bărbatul ei, se va decide în absența ei.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Brașovului I.

Brașov, 27 Novembre, 1884.

Ioan Petric,
protopresb. ca adm. ppresb.

Nr. 474

[947] 1—3

Edict.

Vasiliu Marin din Crisbav, protopresbiteratul Brașovului II, care de 7 ani a părăsit cu necredință pe legiuita lui soție Maria Achim Taban din Fel-dioara și nu se știe ubicațiunea lui, se citează ca în termen de trei luni de zile dela prima publicare a acestui edict, să se prezenteze înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră se va aduce sentință și în absența lui.

Brașov, 27 Novembre 1884.

Oficiul protopresbiteral al tractului Brașovului II.

Ioan Petric,
protopresb.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIU.

A eșit de sub presă:

[945] 1

CALENDARIU pe anul comun dela Christos 1885.

Anul al treizeci și patrulea.

Prețul unui exemplar legat 30 cr., pentru vândători nelegat 23 cr. v. a. și legat 25 cr. v. a.

CUPRINSUL:

Calendarul (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — Pătrarele lunilor. — Genealogia casei domnitoare austriace. — Regenții europeni. — Serviciul postal și telegrafic. — Taca de timbru pentru polițe și documente. — Tabela pentru computarea intereselor. — Măsurile nouă și vechi.

Șematismul

bisericii ortodoxe-orientale române din Ungaria și Transilvania cuprindând și protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învățătorii cu comunele bisericesci din archidieceasă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarhii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Odată și aqi, (contraste). — Baba, (poveste). — Notițe pentru preoți. — Poesii. — Cuvinte bătrânești, — de G. Sima a lui Ion.

Conspectul săptămânilor. — Însemnarea târgurilor.

Administrațiunea tipografiei archidieceșane în Sibiu.